

EGUNEZ EGUN

1 IRAren agiria: IRAk Erresuma Batuari egotzi zion Ipar Irlanda bakteko aukerak alferrik galdutako izana. Talde armatu errepublikarrek agiri baten bidez zehaztu zuen negoziazio osoak direla Ipar Irlandako gatazka amaitzeko irtenbide bakarra.

2 GIAko kideen aurkako epaiketa Bruselan: Belgikako Justiziak Talde Islamiko Armatuak (GIA) bederatzikideren aurkako epaiketa hasi zuen Bruselan segurtasun neurri itzelekin, atentatuen beldur.

5 NATOren bonbardaketak: NATOk berriro ere indar serbiarren posizioei airez eraso zien Sarajevo inguruetan. Serbiarrek Bosniako hiriburua bonbardatuz erantzun zieten. Biharamunean NATOren bonbardaketak beste leku batzuetara hedatu ziren.

6 Major-Brutton goi-bileran bertan behera: desarmarako nazioarteko batzorde berezi bat osatzeari buruz gogoeta sakonagoa egiteko denbora eskatuz, John Bruttonek John Majorrek in egin behar zuen bilera bertan behera geratu zen. Londresen zenbait iturrik esan zuten IRAk su-etena hausteko mehatxua egin ziola Bruttoni.

8 Bosniari buruzko goi-bileran Geneban: Bosnia, Kroazia eta Jugoslaviako (Serbia eta Montenegro) Atzerri ministroak bildu ziren Geneban nazioarteko artekaritzarekin: Bosniaren nazioarteko mugak onartu zituzten hiru aldeek, baina errepublika bi entitatetan zatituko zela ere bai.

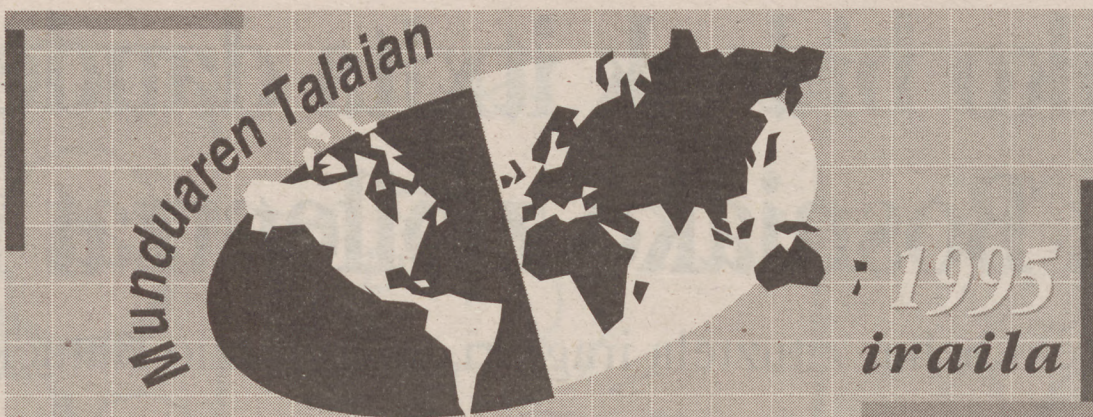
12 NATOren bonbardaketa gogorrenak: NATOk indar handiz eraso zien indar serbiarrei, nahiz eta hauek bake prozesutik irtingo ziren mehatxua egin. Bosniako Armadak eta indar kroaziarrek bonbardaketa hauek aprobetxatu zituzten mendebaldeko lurraldeen konkistari ekiteko.

13 Libia palestinarren kanporatzen hasi zen: Muammar el Gaddafik hartutako erabaki baten bidez, Libiako agintariek bertan bizi diren 30.000 palestinarren atzerriaratzeari ekin zioten, Tripoli israeldarren eta palestinarren arteko bake prozesuaren aurka dagoela adierazteko.

14 Italiako Justizia PDSren atzetik: Italiako magistratuek Massimo D'Alema eta Achille Occhetto Ezkerraren Alderdi Demokratikoko (PDS komunista ohia) idazkari nagusi eta idazkari nagusi ohiaren aurkako sumarioak ireki zituzten, Kooperatiben Ligak PDSri ustez emandako legez kanpoko komisioen ikerketen ondorioz.

16 Heriotza zigorra neskame filipinarrarentzat: Sarah Balabagan, hamasei urteko gazte filipinarra, heriotzara kondenatu zuten Arabiar Emirri Batuetan, bere uga zaba hiltzeagatik. Ugazabak bortxatu egin zuen Balabagan eta honek bere buruaren defentsan hil zuen. Irailaren 20an exekuzioa atzeratzea lortu zuen Balabaganen abokatuak.

18 Serbiarren lurralde nagusitasuna orekatuta: Bosniako musulmanek eta kroaziarrek hasitako ofentsiba gogorren ondorioz, serbiarrek ordura arte gerra hasi zenetik izan duten lurralde nagusitasuna galdutako Nazio Batuen arabera, eta lurren kontrola



Diplomazia estatubatuarra

Estatu Batuetako diplomaziaren makineria martxan jarri da hil honetan Bosnian eta Ekialde Erdian, Bill Clintonen administrazioak urrats hori ematea kanpoko faktoreek baino gehiago barne faktoreek eragin badute ere. Estatu Batuetako Kongresuak Bosniako Gobernuari arma bahimendua alde bateko erabakiz altxatzea bozkatu zuenean, Clintoni eta bere talde diplomatikoari ez zitzaion beste biderik geratu Balkanetako gerrari amaiera emateko arma politikoei ekitea baino, Nazio Batuen Erakundeak ezarritako ebazpenak bortxatuz arma militarrek bidaltzeko aukeraren aurrean. Bestetik, EEBBetako Lehendakariak kanpainaren atarian egonik, itxura kolpe nabari bat behar du Clintonek, egun faborito nagusi den Colin Powell jeneral erretiratuaren aurretik jartzeko inkestetan, eta Bosniako gerran bakeak sinatzea litzateke bere garaipenik handiena, Ipar Irlandara azaroan egingo duen bidaiarekin batera.

Bosniako krisiaren konponbide politikoa lortzeko bere burua gidari nagusitzat joaz Washingtonen Richard Holbrooke funtzionarioa jarri zuen bere ordezkari berezi eta gerrako aldekin negoziatzeko artekari bezala. Holbrookek lortu zuen indar serbiarrek Sarajevotik arma astunak erretiratzeko konpromezua, Nazio Batuek exigitutako kopurua baino gutxiago erretiratzeko baldintzapean izan baldin bazen ere, eta horren ondoren Geneban bildu zituen irailaren 8an Bosnia, Kroazia eta Jugoslavia berriko (Serbia eta Montenegro) Atzerri minis-

troak. Hauengandik Bosniaren nazioarteko mugak errespetatzeko eta errepublika bi entitatetan zatitzeko (% 51 musulman eta kroaziarrentzat eta % 49 serbiarrentzat) konpromezua eskuratu zuen Holbrookek. Konpromezu horrek gutxi iraun zuen, ordea, kroaziarrek eta musulmanek negoziazioetan lortutako lurralde puska militarki konkistatu baitzuten eta orain lurralde gehiago exigitzen baitute. Bigarren saioa joan zen asteartean egin zuen Holbrookek, protagonista berberak mahai inguruan bilduz, eta Bosniarako etorkizuneko konstituzioari buruzko akordioa sinatu zuten, etxea teila-tutik egiten hastea bezalatsukoa baldin bada ere, Bosnian su-etetik ere ez baitago.

Ekialde Erdiari dagokionean, irailaren 28an Washingtonen bildu zituen berriro Clintonek Yitzhak Rabin eta Jasser Arafat. Baina Zisjordaniaren autonomiari buruzko hitzarmenean Clinton ez zen horrenbesteko protagonista izan, ez behintzat duela bi urte eszenatoki berean izan zen adinakoa.

Diplomaziari gogor ekin badio ere, Clintonen administrazioan uda hasieratik kanpo harremanetarako burua falta da edo gutxitan ageri da. Non dago Warren Christopher? Badu urtebete Jimmy Carterren garaian ere kargu bera izan zuenak erretiratzeko asmoa adierazi ziola Clintoni, eta Estatu idazkaritzan gelditu bazen lehendakariak eskatuta izan zen. Horrek esplikatu luke Christopherrek aspaldian protagonismo gutxiago izatea. Baina Clintonek James Baker lako Estatu idazkari bat behar du, premiazkoa duen garaipen diplomatikoa lortzeko.

HILEKO GAIA

KOLDO ALDABE



Andreotti akusatuaren aulkian

Giulio Andreotti, Italiako Gobernuako lehendakari zazpi aldiz izandako lider kristau demokrata, akusatuaren aulkian eseri zen joan zen irailaren 26an, ustez mafiarekin zerikusia izateagatik bere kontra hasi zen epaiketan. Urteetan Italiako pertsonarik boteretsuenetakoa izandakoaren aurkako prozesuak hiru urte iraungo du gutxienez, eta prozesuan zehar bostehun lekukok deklaratu dute, tartean mundu mailako pertsonaia eta politikoa ezagunek: Javier Perez de Cuellarrek, Hans Dietrich Genscherrek eta Francesco Cossigak, besteak beste.

EGUNEZ EGUN

% 50ean geratu zen bi aldean artean.

20 Indar txetxenak borrokarako posizioetan: Errusiako Gobernuak hitzartutako bake akordioak ez betetzeaz gain hitzartu gabeko exigentziak egin zituela argudiatuz, Txetxeniako indar armatueta-ko buruzagiak borrokarako lerroetara itzultzeko agindua eman zien bere soldaduei.

21 Banja Luka helburu: Bosniako indar musulmanek eta kroaziarrek aurrera egin zuten euren ofentsiban eta Banja Luka —serbiarrek kontrolatzen duten hiririk nagusia— hartzeko helburu nagusitik gertuago jarri ziren.

22 Moruroa agendako gai nagusia Mallorcan: Europako Batasuneko estatu edo gobernuburuak Mallorcan egin zuten bi eguneko gailurrean (22-23) Frantziak Moruroako atoloian egin dituen proba nuklearrak bihurtu ziren gai zentrala. Nazioarteko politikaren azterketa egin zuten agintari europarrek baina erabaki zehatzik hartu gabe.

24 Akordioa Peres eta Arafaten artean: Jasser Arafatek eta Simon Peresek Zisjordaniaren autonomiari buruzko eta Israelgo Armadaren erretiratzeari buruzko akordioa hitzartu zuten Egiptoko Taba hirian, zortzi egun luzez erlojuaren aurka negoziatzen aritu ondoren.

26 Andreottiren aurkako epaiketa: segurtasun neurri handien artean hasi zen Palermon Giulio Andreottiren epaiketa. Italiako lehen ministro zazpi aldiz izandako lider kristau-demokrata mafiarekin asoziatzeaz akusatu dute. Gutxienez hiru urte iraungo duen epaiketaren lehen egunean tramite burokratikoak izan ziren nagusi.

Bosniari buruzko goi-bileran New Yorken: Bosnia, Kroazia eta Jugoslaviako (Serbia eta Montenegro) Atzerri ministroak bigarren aldiz bildu ziren hilabete honetan, Bosniari irtenbide politikoa emateko asmoz. Errepublika horren oinarri konstituzionalak hitzartu zituzten arren, aurrerapauso gutxi eman zen, oinarri horiek indarrean sartzeko lehenbizi oraindik ez dagoen su-etena indarrean sartu beharko baita.

27 Erresuma Batua kondenatuta: Giza Eskubideen Europako Auzitegiak Erresuma Batua kondenatu zuen, 1988ko martxoaren 6an indar britainiarrek Gibraltarren hil zituzten IRAko ustezko hiru kideen inguruan egindako epaiketan. Biharamunean, Londresko Auzitegi batek Barne Ministerio britainiara kondenatu zuen IRAko bost presoren behin-behineko askapena atzerarazteagatik.

28 Zisjordaniaren autonomia akordioaren sinaketa: Bi urte beranduago Yitzhak Rabin eta Jasser Arafat berriro bildu ziren Washingtonen, oraingoan Zisjordaniaren autonomiari buruzko akordioa sinatzeko.

Estatu kolpea Komoreetan: Bob Denard frantziar mertzenarioak gidatuta estatu kolpea eman zuten Komoreetan Armadako zenbait militarrek.